

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak:
Egész évre 12 kor., fél évre 6 korona
negyed évre 3 kor.

POLITIKAI NAPILAP
MEGJELENIK NAPONKINT REGGEL, KIVÉVE HÉTFON.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
KLADEK és HAMBURGER könyvnyomdája
Batthyány-utca 5. sz.

A Dmke akciója.

Közművelődési egyleteink működését szemlélve, egyiknél sem állapíthatjuk meg eddig azt a működést, melynek eredménye is szokott lenni. Még kulturális tevékenységük is oly szűk arányú volt, hogy attól a közéletbe észrevehetően bevágó eredményeket nem várhattunk.

Ugy látszik, hogy a Szege-denmagalaktól Délmagyarországi Közművelődési Egyesület letért a régi utról, s oly utra lépett, amely egyenesen vezet a nemzet anyagi és kulturális életének középpontjába. És ennek minden magyar ember csak örülhet.

A Dmke ugyanis elhatározta, hogy akciót indít a nemzetiségi bankok ellen. E harc fontossága a Bácskára is kiterjed, ahol a nemzetiségi bankok gomba módra teremnek és nem is közgazdasági, hanem merőben kulturális célokból.

Ezen bankok akciójának megtörése tehát nem csak közgazdasági, hanem állampolitikai feladat is, mert ha ezek a bankok hálójukba kerítették anyagilag a magyart, hálójukba kerítették erkölcsileg is.

Az oláh, a szász bankok pénze leggyönyörűbben kamatozik a Tisza-Duna délibábos rónáján. Nincs az a magyar tájék, melynek délibábos sikkja felett ne pergett volna az a dob, melyet az oláh vagy a szász bank szóltatott meg.

A délvidék régóta hálás talaja a nemzetiségi aspirációknak és ezeket legkönnyebben azzal mozditják elő, hogy bankokat szerveznek a környék behálózására.

Bűnös könnyelműség, vétkes mulasztás volt behunyt szemmel nézni a román és szász bankok működését és ezen a téren annyi mulasztás terheli a társadalmat, hogy a legnagyobb örömmel kell üdvözlönnünk azt a mozgalmat, mely ezen az

uton, a magyar kulturális törekvések segélyével igyekezik gátat vetni a nemzetiségi bankok állameszme-romboló politikájának, közgazdaságunkat veszélyeztető működésének.

A Dmke kezébe vette az ügyet és pénzügyi osztálya tegnap tartott ülésén kimondotta, hogy a bankok agitációjának káros eredményéről adatokat szerez és mielőtt e kérdésben javaslatot tenne, a legközelebbi ülésen ezt az ügyet újból tárgyalás alá veszi.

ORSZÁGGYULÉS.

A képviselőház ülése.

— Sajáttudósítónktól.

Budapest, 1904. nov. hó 8-án.

Egyre népesebbé válik a ház. A távolabb vidék is bevonul. A folyosó mint a nagy mozgalmak idején hullámoz. A balfolyosón a vitarendezők készítik a műsort. E szerint ma *Szederkényi* Nándor, *Csernoch* János és *Szalay* László beszél.

A jobb folyosón *Tisza* István gróf diskurálgat hiveivel, kedélyesen, mintha a legnagyobb rend uralkodnék az parlamentben. Majd *Gajári* Géza kiválik a csoportból és a baloldaliak felé halad, a hol a néppárti *Buzsáth* Ferencel évődik.

— Tehát megérkezett Franci. —

Hallom, hogy te kotyvasztottad össze a koalíciót.

Kossuth Ferenc *Bánffy* Dezsővel konferál, a kiról azt híresztelik, hogy a néppárti *Szederkényi*-féle koalícióhoz csatlakozik. Aztán a karzaton itt van *Bánffy* Dezsőné báróné és erre csakhamar hire kel, hogy *Bánffy* Dezső báró szintén beszélni akar ma.

Miután *Tisza* István gróf bevonult a terembe, az elnök megnyitotta az ülést.

Elnök: *Perczel* Dezső.

A jegyzőkönyv hitelesítése után a napirendre tértek át, a házszabályok módosítására vonatkozó indítvány folytatolagos tárgyalására. *Kubik* Béla személyes kérdésben kért szót.

A miniszterelnök tegnapi beszédében ezt a kifejezést használta „szájhősök”. Kérde, kire értette ezt? Aztán azt is mondta, hogy kiirtja a gazokat. Kik ezek a gazok? (Zaj a baloldalon.) Itt ezen az oldalon ilyenek nincsenek.

Rákosi Viktor: Ilyeneket bizony nem illik mondani. Generálisok gorbombáskodnak és nem káplárok. (Zaj a jobboldalon.)

Perczel Dezső: *Rákosi* Viktor képviselő urat figyelmeztetem, hogy a tanácskozás rendjét ne zavarja.

Rákosi Viktor: Kikérem magamnak. Nem vagyok soros jegyző! (Zaj.)

Perczel Dezső: *Rákosi* képviselő urat rendre utasítom. Ugylátszik, hogy a képviselő ur itt felcseréli a szerepeit. (Zaj a baloldalon.)

Tisza István gróf miniszterelnök: A mi a szájhősök kifejezést illeti, nem tehetek róla, hogy valaki magára veszi. Gazokat nem mondtam, hanem kijelentem azt, hogy a gízgázt ki kell irtani. (Helyeslés a jobb oldalon.)

Rákosi Viktor személyes kérdésben beszélt és kijelentette, hogy az elnöknek nincs joga megintéseit kommentárral kísélni. Egyébként kérde, hogyan érti *Perczel* megjegyzéseit:

Perczel Dezső: Ugy, hogy a képviselő ur felcseréli szerepét és mint humorista szeret bemutatkozni. (Zaj a baloldalon.)

Rákosi Viktor: Ahhoz, hogy én a drámát-e vagy a humort kultiválom, az elnök urnak köze nincsen. Egyébként, ha sokáig tartanak ezek a politikai állapotok, hát bizony elveszti humorát.

Perczel Dezső: Megintettem azért, mert nem engedhetem, hogy az elnöki tekintélyt kifigurázza.

Kubik Béla: A miniszterelnök kijelentését, hogy gízgázt értett tudomásul veszi. A szájhősök magyarázatát azonban nem. Ha férfi és nem vénasszony, akkor kijelentheti, kire értette a szájhősök kifejezést. Egyébként, ha a tuloldalról szemtelenkednek, az elnök nem inti őket rendre. (Zaj jobbról.)

Tisza István gróf: Kérem, tisztelt Ház!

Én mindenféle egyéni kérdést eddig is elvégeztem, ezután is elvégzek. ezt tudja, aki engem ismer és tudja azt is, hogy az ily dolgokat valami tragikusan nem fogom fel, nem is keresem, de ki sem térek előlük. Itt a Ház színe előtt semmiféle spanyol lovagi játéknak helye nincs. (Taps a jobboldalon.)

Gajári Géza: E mögött a támadás mögött *Polónyi* Géza áll!

Polónyi Géza: Én?

Gajári Géza: Igen. Álljon fel és maga csináljon ilyet. (Nagy zaj.)

Polónyi Géza: Nem tudom mit akar *Gajári* ur, szavaiból csak any-

nyit értettem, álljak fel. Hát felállok, mivel szolgálhatok?

Gajári Géza: Felszólításomat úgy értettem, hogy *Polónyi* ur nem szokott maga személyeskedni, hanem személyeskedésekkel másokat szokott megbizni.

Polónyi Géza: Ha ebben van valami sértés, akkor ez csak *Kubik* Bélára vonatkozik.

Gajári Géza: A legkevésbé sem *Polónyi* Géza: Nekem arról, hogy *Kubik* fel akar szólalni, tudomásom nem volt.

Gajári Géza: Az már más!

Polónyi Géza: Az urak heccet csinálnak abból, hogy teljesen alaptalanul gyanúsítják az embert.

Leszkay Gyula: A mandátumért kiabálnak.

Kubik Béla: Miután ma csak én szólaltam fel, *Gajári* ur megjegyzése csak reám vonatkozhatik. Válaszom csak az, hogy én eszköz senki kezében nem vagyok.

Gajári Géza azt hiszi, hogy joggal föltételezte az összebeszélést, mert *Kubik* felszólalása előtt *Polónyi* nyival beszélt.

A ház ezután rátért a napirendre. *Szederkényi* Nándor beszélt ezután az indítványhoz. Szemére veti a miniszterelnöknek, hogy gorbombáskodik. Arról a részről ez nem való, mert itt a miniszterelnök egyszersmind a királyt is képviseli. Aztán nem járja, hogy itt gíz-gázról beszél. Ez a választók megvetése is, akik nem küldenek ide gízgázt. (Helyeslés a baloldalon.) Majd a tárgyra tér át *Ellenindítványt* terjeszt be, amelyben a parlamenti reformot sürgeti. Angol példákat idéz a revízió ellen, majd szünetet kért, amely után folytatta beszédét.

Felhívás

az I-ső választó kerület választó polgáraihoz.

Tisztelt választó polgárok!

A törvény rendelkezése folytán a választott városi képviselők fele részének megbízatása ez év végén lejárván — a választott képviselők fele része újból fog választatni.

A város sorsa tehát ismét a ti kezeitekbe van letéve!

Az az idő ez, a mikor a választó polgárság ítéletet mond a városi hatóság működése felett!

A felett kell nyilatkoznotok, vajjon meg vagytok-e elégedve

A legkiválóbb tanárok és orvosoktól mint hathatos szer: **tüdőbetegségeknél, légzőszervek hurutos bajainál, ugymint idült bronchitis, szamarhurut és különösen lábbadozóknál influenza után ajánltatik.**

Emeli az étvágyat és a testsúlyt, eltávolítja a köhögést és a köpetet és éjjeli izzadást. — Kellemes szaga és jó ízű miatt a gyermekek is szeretik. A gyógyszerárakban 4. — kor-ért kapható. Figyeljünk, hogy minden üveg alatt üveggel legyen ellátva:

F. Hoffmann-La Roche & Co. vegyészeti gyár **Basel** (Svájcz.)

Sirolin

a jelenlegi hatóság, s annak feje **dr. Biró Károly polgármester** működésével, vagy sem?

A felett kell döntenetek, megmaradjon-e az a hatóság, a mely rövid két év alatt e város polgárságát **hétsszáz ezer korona adósságtól** szabadította meg, s e mellett a községi pótdát (domestikát) **hét és fél** százalékkal leszállította, vagy pedig vissza kívánjátok azon időt, a mikor a város vagyonából tudotok és beleegyezések nélkül milliányi összeg költenetett el, a mit most vissza kell fizetnetek!

Azt hisszük a döntés könnyű! Sorakozzatok tehát azokhoz a polgárokhoz, akik — mint mi is — **a hatóság és a polgármester működésével meglévén elégedve**, a polgármestert az ő önzetlen és a polgárság javát előmozdítani iparkodó munkájában támogatni akarjuk!

Felkérünk tehát benneteket, hogy minél számosabban jelenjete meg a **f. hó 12-én szombaton d. u. 5 órakor (az I. körben, Vass Ádám-féle vendéglő helyiségben) megtartandó gyűlésen**, hogy itt magatok közül kijelöljétek azokat a férfiakat, a kiket a választás alkalmával megválasztván, a városi közgyűlésen benneteket képviseljenek.

Ezeken a gyűléseken felkérésünk folytán **dr. Biró Károly** polgármester úr is meg fog jelenni, hogy eddigi működéséről, valamint jövő működésének irányáról és céljairól előtettek közvetlenül is nyilatkozzék!

Szabadkán, 1904. november hó.

Dr. Lipozenics Lázár
Dr. Janiga János
Gyelmis Gerő
Törley Gyula
Regényi Lajos
Dr. Vojnits Gyula.

Gyermek szanatorium Palicson.

Egy fővárosi építész és egy fővárosi orvos tett ajánlatot a városnak, hogy Palicson gyermek szanatoriumot állít föl, ha a város e célra átenged neki 12 hold földet. Ezen ajánlattal **Biró Károly dr.** elnöklete alatt ma foglalkozott a közegészségügyi- és palicsi albizottság.

Általánosságban örvendetesnek és elfogadandónak tartják az ajánlatot. **Dr. Reisner Lajos** Palics fejlődésének érdekében föltétlenül elfogadandónak tartja.

Kertész Sándor dr. egészségügyi szempontból tartja kedvezőnek az ajánlatot.

Wilhelm Adolf dr. kérdi, vajjon az állami szanatorium terve el van-e ejtve.

Biró Károly polgármester utal a beruházási kölcsönre, melyből az

kivétetett. Egyelőre tehát erre számítani nem lehet.

Barta Antal dr. fontosnak tartja a szennyvíz elvezetésének tervezetét.

Biró Károly dr. kijelenti, hogy ezt nem a Palicsba, hanem a vértóba fogják vezetni. Szükségesnek tartja azonban annak a kikötését, hogy a felállítandó szanatoriumban szálloda ne lehessen és üdülő betegeket be ne fogadhassanak, nehogy a városnak versenyt csináljon.

Hartmann Rafael kikötendőnek tartja, hogy az ajánlattevők a szanatoriumot bérbe ne adhassák.

Blum dr. a temető kérdését veti föl. Ez azonban gondot nem okozhat, mert a ludasi temető elég közel fekszik.

Barta Antal dr. megállapítandónak tartja azt, hogy hány szabadkai szegény gyermeket kezelnének ingyen.

Tíz ingyenes helyet elegendőnek tartanak, de több olcsóbb betegágy állítandó föl városunk szegénysorsu gyermekeinek a számára.

Barta Antal dr. indítványozza, hogy a szanatoriumban csak 1—15 évig terjedő koru gyermekeket ápolhassanak.

Ezután a polgármester az ülést berekeszti.

Dienes Márton Budapesten.

(Saját tudósítónktól.)

Budapest nov. 8.

Tegnap délelőtt egy hír lepte meg a vitatkozástól felhevült képviselőket: **Dienes Márton**, a volt lapszerkesztő, Budapesten van. A hirt a legnagyobb kételkedéssel fogadták.

Az ellenkező hírekkel szemben konstatáljuk, hogy **Dienes Márton** csakugyan idehaza van.

E sorok írójának alkalmá volt **Dienes Mártonnal** az éj folyamán beszélgetni. Arra a kérdésre, hogy miért jött vissza Budapestre, mikor itt minden pillanatban ki van téve az elfogatás veszélyének, mosolygott és azt mondta, hogy a letartóztatástól nem kell félnie, mert itthon létéről senki sem tud, továbbá egy két befolyásos férfitől szalvoszkonduktuszt kapott arról, hogy nem lesz bántódása.

Az éj folyamán **Dienes Márton** mások is látták. Nem igaz az, hogy tegnap délelőtt a Jahn-féle vendéglőben ebédelt. Ezt a pincérszemélyzet tagadja s tagadásra nincs semmi okuk. De egészen bizonyos az, hogy **Dienes Márton** megfordult egy éjjeli mulatóhelyen, olyan helyen, amelynek a nevét társaságban nem szokás kimondani.

A mulató személyzete nagyon szívesen fogadta **Dienst**, azt híven, hogy visszatértével a régi szép napok fognak beköszönteni. **Dienes** ennek a szíves fogadásnak nagyon megörült, de egyben megjegyezte, hogy azok a remények, amelyeket amerikai tartzkodásához fűzött, nem ütöttek be s most itthon reméli, hogy beteljesednek.

Késő éjjelig volt **Dienes Márton** a mulatóhelyen, ahol diszkrétan egy szeparéba vonult, mert amint több és több vendég nyitott be, a figyelem nagyon feléje fordult.

Dienes Márton még három napig szándékozik Budapesten maradni.

Az insbrucki zendülés.

Insbruck, nov. 8.

Ma éjjel két németet sebesíttek meg az olaszok. — Az egyiket

késsel hatszor fejbeszurták. Az egyetemi tanács tegnapi ülésén egyhangulag elhatározta, hogy a következő feliratot intézi a közoktatásügyi miniszteriumhoz. A november 3. és 4-ike között történt éjjeli események — melyeknek súlyos volta előre látható nem volt, egészen új helyzetet teremtettek. Az egyetemi tanács a dolgok mostani állása mellett kötelező az innsbrucki egyetem álláspontjából ama meggyőződésnek adni kifejezést, hogy az olasz előadási nyelvű ideiglenes jogi kar Innsbruckon tevékenységét újból megkezdheti, mert az innsbrucki egyetemmel való összefüggése az egyetemnek állandó veszélyeztetését jelenti.

Insbruck, nov. 8.

Az innsbrucki tanács egyhangulag az olasz jogi fakultás fentartása ellen nyilatkozott.

HIREK.

TÁJÉKOZTATO.

Szabadkai közkönyvtár és muzeum. Nyitva szerdán és szombaton délután 3-tól 5-ig Vasárnap déle 12-től 12-ig.

November 20. Agarászversenyek.

Nov. 12. A szabadkai Dalegyesület házi dalestélye a Pest szálloda nagytermében.

Nov. 12—13—14. Crisantemum kiállítás a főgymnasium dísztermében.

Nov. 13-án. Máv. altisztikör műkedvelő csoportjának alakuló ülése saját helyiségében.

November 13. A kath. legényegylet Katalin bálja saját helyiségében.

November 20. A szabadkai általános munkásképző dalkör asztaltársaság Katalin bálja a Szarvasban.

December 4. Izr. öns. és gyámolító egyesület chanuka estélye.

— **Kinevezések.** A pénzügyminiszter **Dohos Ferenc** munkácsi adóhivatali tisztet az óbecsei adóhivatalhoz ellenőrré, **ugár Béla** zalaegerszegi és **Bosnyák Ferenc** zombori adóhivatali gyakornokot az ujvidéki adóhivatalhoz adótisztekké ideiglenes minőségben kinevezte.

— **A pénzügyigazgatóság köréből.** A zombori pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez **Jónás István**, **Móric János** és **Ticsinszky Károly** balassagyarmati pénzügyigazgatósági díjnok pénzügyi számtisztekké nevezettek ki.

— **Pályázat állatorvosi állásra.** A **Kemény Herman** lemondása folytán üresedésbe jött városi állatorvosi állásra a pályázatot kiírták. A pályázat lejártának határideje december hó 10-ike.

— **Jóváhagyott alapszabályok.** A belügyminiszter helybenhagyta a szabadkai területen nyilvános tanúassil foglalkozó egyesület megalakulási együletének alapszabályait.

— **Letartóztatott zombori ékszerlovaj.** A rendőrség ma délelőtt a zombori rendőrség megkeresése folytán letartóztatta **Blasics Rókus**t, aki Zomborban ékszereszközöket lopott és onnan megszökött. Holnap átviszik Zomborba, ahol ellene az eljárást tovább folytatni fogják.

— **A konkurrensok.** **Gálfi Károly** András borbély mestert tegnap este alaposan meggyőzdöttette **Pertics Márk** nevű szaktársa, hogy nem épen collegiális érzelmekkel viseltetik iránta. A mint ugyanis **Gálfi** egymagában hazafelé tartott, **Pertics** többek társaságában megtámadta és egyikük baltával üdvözölte a szembe jövő **Gálfit**, akinek fején a súlyos szerszám veszedelmes folytonosság hiányt idézett elő. A mentők kötötték be a sebeit és most a lakásán ápolják. A rendőrség a büntető eljárást megindította.

— **Vajjon mit csinálnak?** Még a nyáron történt, hogy a színház

előtt állt egy kis színész, aki nemrégiben egy fővárosi színház tagja volt. Egyszer csak odatoppán egy ifju újságíró, aki éppen akkor érkezett haza.

— Ah! ugrott elébe a fess kicsike. Maga Budapesten járt? Mondja mit csinálnak ott az én barátomim?

Az újságíró vállat vont:

Azt, amit maga itt Szabadkán.

Amire a színész nézve haragospirosra gyulladva fordult el:

— Menjen, maga szemtelen!

— **A szegény asszony panasza.** Kétségbeesett szavakkal panasolta ma a rendőrségen egy özv. **Vörös Andrásné** nevű szegény asszony, hogy ötven koronányi megtakarított pénzét a **Kossuth-utcában** elvesztette. Kéri a becsületes megtalálót, hogy a rendőrség útján juttassa vissza pótolhatlan veszteségét.

— **Verekedő inasok.** **Horvácki Jakab** 14 éves üveges tanonc ma délelőtt az utcán összekülönbözött egyik inaspajtásával, aki nem vette tréfára dolgot, hanem egy tegladrabbal úgy ütötte tarkón **Horváckit**, hogy a mentőknek kellett súlyos sebeit bekötözni.

— **A szociális viszonyok** legelőkeltebben a betegség alkalmával mutatkoznak. Így például a kevésbé vagyonos tüdőbajos betegnek lehetetlen foglalkozását hosszabb időre megszakítani vagy feladni és gyógyintézetet vagy fürdőhelyet felkeresni. Igazi szerencse tehát, hogy a kémiai iparnak sikerült oly szert összeállítani, a mely tüdőbajknál kiváló jó szolgálatokat teljesít. Ezen **Sirolin**-nak nevezett szer képes kezdődő tuberkulózis eseteket teljesen gyógyítani, nehezebb eseteket pedig nagyban enyhíteni. Ezen kellemes szagú és jóízű szirupból naponta 3—4 kanállal véve, lassankint megszűnnek a betegség tünetei, javul az étvágy és emelkedik a test súlya. A sorvadás helyébe virágzó egészségi állapot lép.

— **Anyakönyvi hírek.** Halottak: **Miglinszki Sándor** 62 év, **Farkas Mátyásné Petrik Róza** 85 év, **Daróci Katalin** 10 év, **Miljacski József** 63 év, **Nagy Farkas Katalin** 7 nap, **Vukov Borbála** 2 nap, **Vojnics R. Ilona** 3 nap, **Garai Anna** 1 év. Született 11; 4 fiu, 7 leány. Eljegyzés: **Alaki József** **Ambrus Mária**t, **Vujevics Ferenc** **Evetovics Ágnes**t, **Engi József** **Petrik Mária**t, **Somogyi Pál** **Urmós Etelt**, **Szabó János** **Német Viktória**t, **Krnpotics János** **Sztipancsev Mária**t, **Pölhe Máté Gönczö** **Etelt**, **Gurinovics András** **Vuics Péter** özvegyét, **Lukács István Mihály** **Rozáliát**. Házasság: **Vidakovics D.** **Gergely Szivics Cecília**val, **Gurinovics Antal Lázics Katalin**val, **Szabó János** **Német Viktória**val.

— **Az utolsó mohikán halála.** Ismét meghalt az utolsó névszerint **Nez Percés**. Egy évtized óta a jó ég tudná megszámlálni, hogy hányadik volt a megboldogult, akit ez alatt a cím alatt parentáltak el az újságok Bizton várhatjuk, hogy kis idő multával új ag az utolsóról lesz szó. Most gondoljunk inkább a jelenre! Az utolsó az elsőre! Az **Első Alföldi Cognacgyár** r. t. kecskeméti páinkafőzdéjére, ahol a világhírű barackkülönlegességek készülnek. Ezt és a **Barack Híradó** mutatványszámát bérmentve küldi a gyárvezetőség.

Női téli kabát

minden elfogadható árban eladó.

Barna és Lőrincz,

Dinye-piacz. o o o Dinye-piacz.

A kereskedelmi és ipar-kamarából.

A szegedi kereskedelmi és ipar-kamara tegnap tartotta meg a havi teljes ülését, melyről a következő tudósítást adjuk:

Szarvady Lajos kamarai elnök megnyitván az ülést, a kamara mindeken előtt az elnöki jelentéseket vette tudomásul.

Részletes véleményt fogadott el a kamara a szabadalmi törvény módosítását illetően.

Örvendetesen vette tudomásul a teljes ülés a kereskedelemügyi miniszternek a tanonc és segédmunka kiállítások tervszerű rendezésére vonatkozó elhatározását, följárván a kamara készséges anyagi és erkölcsi támogatását. A jövő évre tervezett első országos kiállítást azonban a kamara elhalasztani javasolja.

A kereskedelemügyi miniszter fölhívására, a háziipar tervszerű fejlesztése érdekében tájékoztató adatokat állított össze a kamara a kerület háziiparáról, melyek szerint a kamara területén 80 városban és községben üz mintegy 4000—4500 család kosárfonást, szövést, seprőkötést, tarhonyakészítést stb. háziiparilag, részint háziszükségletre, részint eladásra. Az adatok közlése mellett följárította a kamara a maga közreműködését is a kifejtendő akcióban.

Egy iparkihágás harmadfokú elbírálása alkalmából azon véleményt terjesztette föl a kamara, hogy az esztergályos, fafaragó munkával külön iparigazolvány nélkül hivatásosan nem foglalkozhat.

Véleményével támogatta a kamara Kunbaja és Bácsföldvár községek hivatásart és illetve állatfölhajtást kérő folyamodásait, bizottságot küldött ki a kamara a katonai árlejtési föltételek revíziója tárgyában, tudomásul vette a sztrájkok ügyében követendő eljárásról szóló kereskedelemügyi miniszteri leiratot.

A kereskedelemügyi miniszternek a sztrájkok ügyében követendő egyöntetű eljárásról kiadott rendeletét tudomásul véve, Wimmer Fülöp, levelező tag indítványára elhatározta a kamara, hogy a miniszternek a közzönetét tolmácsolja.

Raichl Ferenc kültag azon indítványát, melylyel mozgalom indítására kérte a kamarát, hogy a gábona, liszt és cement zsákok súlyegysége a munkások érdekében kibővítsék, mellőzte a kamara.

A kamara részletes javaslatot dolgozott ki Bács-Bodrog vármegye hivatásár látogatási szabályrendeletének módosítása ügyében, községenként jelölve meg azon iparágakat, melyekben vidéki iparosok részvétele nem kívánatos.

A szegedi kereskedelmi esti tanfolyam, zentai iparossegédek továbbképző tanfolyamára segélyt szavazott még meg a kamara és végül több törvényhatóság ipartanácsába tagokat választott.

TANÜGY.

Uj tan módszer.

(Phonomimica.)

Van-e érző szülői kebel, kit ne érdekelne gyermekének nevelés oktatása, kit ne érdekelne, minő módszer segélyével nyeri a gyermek oktatását, különösen az alsófokon, a 6—7 éves korban.

Jóllehet lapunk nem szak-lap, de

meg vagyunk győződve, hogy az iskolázató szülőket érdekelni fogja a jelen cikk elejére tűzött cím: a phonomimicai módszer mely újabb időben mind nagyobb tért kezd hódítani.

Mert úgy áll a dolog, hogy elemi iskoláinkban az ugynevezett Graser féle „irva-olvasási“ módszer tulajdonképen „sirva-olvasási“ módszer, lévén az irva-olvasás a fejletlen 6—7 éves gyermekre nézve fásztó és nehéz munka épügy mint a tanítóra. Gondolkodó fők rég fáradoznak azon, miként lehetne az irva-olvasást könnyebbé, a tanítás módját természetesebbé tenni. Újabb időben az ugynevezett phonomimicai módszer közelíti meg leginkább a természet-szerűség elvét.

Az ember úgy van alkotva, hogy minél több szállal fűzi az emlékezet valamely képzetet, vagy fogalmat az ember elméjéhez, annál marandóbb az ismeret.

A szóban levő módszer lényege az, hogy a beszédet alkotó hangok mindegyike gyermekmeséhez és bizonyos jelekhez köttetik s ezáltal lekötöttvén a gyermekek figyelmé, a tanítás érdekesebbé és vonzóbbá tétetik. A bevezető kisebb elbeszélések szerves összefüggésben vannak egymással s így a gyermekek jártéka, megfigyeléséről, foglalkozásáról megfelelő képet nyújtanak. Ekként a cél az, hogy a képzelő erő felkötöttvén, erősítség, a figyelem ébren tartassék s a képzetek leköttesenek.

Feltűnő jelenség, hogy akik a természetes hangok után kutattak, egymástól függetlenül ugyanazon állapotokra ugyanazon eszközökre, hangokra és alakulatokra találtak, s ez bizonyítéka annak, hogy a phonomimica természetes utakon jár.

Az új módszer megismerteti először a magánhangzókat meséhez és jelhez kötve, azután a mássalhangzókat; megtanítja a hangok összefoglalását, megismerteti a betűalakokat, az elemző hangoztatást, a szóelemzést s végül felveszi a kétjegyű mássalhangzókat.

Azonban, mint minden emberi mű úgy e módszer is fogyatékos, mert a hangokra emlékeztető jelek tökéletlenek s több esetben természetellenesek s így a tulajdonképeni előny a meséhez kötött ismeretnyújtás.

Városunkban e módszer még nem lett alkalmazás és így csak elismerés illetheti Rieszné Balogh Gizella VI. kerületi tanítónőt, aki a f. évi nov. 7-iki havi tanácskozáson gyakorlatilag mutatta be az új módszert, keresztül menve az egész »abc«-én a következő menetben: 1. a tanító a mesét elmondván, mutatja a jeleket; 2) másodfokon a tanító kérdez s a gyermek felel hanggal és jellel; 3) harmadfokon csak a jelt mutatja a tanító s a gyermek felel hanggal; 4) a tanító mondja a hangot s a gyermekek mutatják a jelet.

Természetes dolog, hogy nálunk az új módszer alkalmazásának útjában állanak a most használatban levő ABC-és könyvek s azért üdvös dolgot művelne a tantestület, ha a tavaszi tankönyvváltoztatás alkalmával az I. osztályokba a phonomimicai módszer szerint szerkesztett ABC-és könyveket vezetné be.

Ideje volna már, hogy a tankönyvek bevezetésénél nem a »geschäft« szempont, hanem a tanügy érdeke kerekednék felül. G.

A háború.

A háborúra vonatkozólag ma a következő táviratok érkeztek a fővárosba:

London, nov. 8.

A Daily Telegraph jetenti Csifuból tegnapi: A japánok rendkívül bátor hegyi támadásik dacára nem tudták bevenni Port-Arturt. A támadások igen sok veszteséggel jártak. Erlungsan arcvonala mögött az oroszoknak régi és új ütégállásaik vannak nehéz ágyukkal, amelyekre viszsza tudnak vonulni anélkül, hogy elvesztenék az uralmat a belső védelmi vonal felett. Amíg az oroszok bírják Erlungsan, a japánoknak lehetetlenség bevenniük Port-Arturt.

London, nov. 8.

Csifui távirat jelenti, hogy Port-Artur ellen csaknem szüntelenül folyik a bombázás. Ugy a japánok, mint az oroszok már csak nagy hajóágyukból lövöldöznek. A gyalogsági támadások teljesen megszűntek, csupán a tüzerek működnek az erődök ellen. Az oroszok hajóikat leszerelték és az erődökbe vontatták. Ma már csak három erőd és a Tigris félsziget van az oroszok birtokában.

Pétevár, nov. 8.

Mukdenből jelentik, hogy talán már ma megkezdődik a döntőcsata. Négy nap óta előcsatározások folynak és két nap óta a középrieszen erős összeütközések folynak az előrsők közt. A tüzéréség harca már megkezdődött, előkészítve a gyalogságnak a harcot. A gyalogság harca két nap előtt nem igen várható.

London, nov. 8.

Littleton gyarmatügyi államtitkár tegnap Leamingtonban tartott beszédében szóvá tette a helyzetet és kijelentette, hogy nem autentikus az északtengeri eseményre vonatkozólag létrejött orosz-angol egyezségnek néhány laptól közölt szövege. Ajánlatos az itélettel várni, míg a végérvényes szöveg rendelkezésre nem áll. Szóló bizonyosra veszi, hogy az egyezséget legközelebb közzéteszik. Littleton azt is megjegyezte, hogy Anglia természetesen ragaszkodott négy kitűzött feltételéhez. E követeléseit ildomos, de határozott hangon tette és az angol nép azokba beleegyezik. A harmadik követelésre a hibásak megbüntetésére vonatkozólag Miklász cár határozottan kijelentette, hogy a hibásak elveszik méltó büntetésüket, ha azonosságukat megállapítják. Beszédét azzal végezte, hogy azt hiszi, hogy nem tuloz, ha konstatalja, hogy bizvást számíthatni a követelések azonnal való teljesítésére.

TAVIRATOK.

A németországi kereskedelmi szerződéses tárgyalása.

Budapest, nov. 8. Bécsből jelentik telefonon, hogy Posadovszki nem fogja bevárni a kereskedelmi szerződési tárgyalások ügyében folyó

tanácskozásokat, hanem visszautazik Berlinbe. Ez által valószínűtlenné válik, hogy gróf Posadovszki Budapestre jön

Az amerikai elnökválasztás.

Budapest, nov. 8. Newyorkból táviratozzák: Ma kezdődött meg az elnökválasztás. Az egész város talpon van. Óriási tömegek járnak be az utcákat. Roosevelt megválasztása bizonyosnak látszik, bárha csekély többséggel.

Husz évig államtitkár.

Budapest, nov. 8. Nyiri Sándor miniszter nagy diszszel kívánja ünnepegni Gromon Dezső államtitkárt, aki e hó 10-én érkezik államtitkársága huszadik évfordulójához. A jubiláris napon maga a honvédelmi miniszter vezeti tisztelegésre a honvédelmi miniszterium katonai és polgári tisztikarát Gromon Dezső elé, a legteljesebb díszben. Az nap este díszlakoma lesz, amelyet ugyancsak a miniszter ad. Arról is ejtenek szót, hogy a jubileum napján Gromon Dezsőt bárói rangon főrenditagnak nevezik ki. A mi azt jelenti, hogy hivatalától megválk és helyét Münnich Aurél foglalja el.

Szerbia Magyarország ellen.

Belgrád, nov. 8. A „Politika“ propagandát csinál, hogy tartssanak népgyűléseket Belgrádban az új magyar közoktatási törvény ellen. Az ország belsejében — ugymond a lap — készülődnek ilyen népgyűlésekre.

Tangeri konfliktus.

London, nov. 8. (Reuter.) Tangerből jelentik: A larachei városi sánc külső felének közelében megölték egy spanyol és feleségén erőszakot követtek el. A helyi spanyol követség erőlyesen magáévá tette az ügyet. Tangernél tegnap reggel egy mórt találtak, kinek gégejét elmet-szették.

TÖRVÉNYKEZÉS.

— Kalmár Antal újabb sajtópöre. Kalmár Antal, akinek Beksics könyvére irt nagyhirű tanulmányát a sajtóbíróság — miután a szerzőt három havi fogházra ítélte — elko-bozta, újra kinyomatta könyvét s az inkriminált részek helyébe az ügyészség vádiratát iktatta könyvébe. A könyv Szegeden jelent meg s az ügyészség újra pörbe fogta Kalmárt, meg Rényi Károly könyvárust is. Tegnap kellett volna tárgyalni a pört a budapesti bíróság előtt, de Kalmárnak nem volt kézbesíthető az idézés s a bíróság Magyar István dr. kir. ügyész indítványára elnapolta a tárgyalást.

Crisantemum

virágok

nagy választékban kaphatók:

● BUDAY MÁTYÁS ●
mükertésznél Szabadkán' Zentai-ut.

